

ВІДГУК

офіційного опонента кандидата економічних наук, доцента
Ковальної Марії Леонідівни
на дисертаційну роботу Пустовара Владислава Володимировича
«Формування стратегії розвитку регіону з урахуванням його
інноваційно-інвестиційного статусу», подану на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.05 – розвиток
продуктивних сил і регіональна економіка

1. Актуальність теми дослідження. Сучасний розвиток економіки України супроводжується значними трансформаційними процесами, реформуванням територіально-галузевої структури господарства регіонів, нестабільними змінами соціально-економічного характеру. Для стабілізації виробництва, соціальної сфери й економічного зростання регіонів і країни в цілому необхідне розширення та активізація інвестиційної та інноваційної діяльності. Ефективна діяльність регіонів в довгостроковій перспективі, забезпечення високих темпів розвитку їх економіки й підвищення конкурентоспроможності в умовах ринку значною мірою визначається рівнем сформованості в них інвестиційного клімату та масштабами інноваційної діяльності. Це, у свою чергу, потребує достатньо глибоких знань теорії і практики прийняття управлінських рішень у сфері інвестиційно-інноваційної політики держави та її регіонів, формування сприятливого інвестиційного клімату та інвестиційної.

У період трансформації економічної системи України почали активно вивчатися інвестиційні та інноваційні процеси, які відбуваються в її регіонах, спочатку на базі закордонних, а потім вітчизняних методик з метою порівняльного аналізу та розроблення заходів щодо підвищення інвестиційної та інноваційної активності на їхніх територіях. Однак вітчизняною економічною наукою до теперішнього часу не розроблено на необхідному рівні теоретичні і методичні основи формування стратегії розвитку регіону на основі виявлення, комплексного дослідження і врахування його інноваційно-інвестиційного потенціалу.

Наведені обставини обумовлюють незаперечну актуальність теми дисертації «Формування стратегії розвитку регіону з урахуванням його інноваційно-інвестиційного статусу».

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота підготовлена відповідно до плану науково-дослідної роботи Інституту економіки промисловості НАН України «Модернізація економіки промислових регіонів України в умовах децентралізації управління» (номер державної реєстрації 0115U001640, 2015–2016 рр.), в межах якої автором удосконалено концептуальний підхід до забезпечення стратегічного розвитку регіону, розвинуто методичні засади формування стратегії розвитку регіону з урахуванням його інноваційно-інвестиційного статусу; науково-дослідної роботи Черкаського державного технологічного університету «Муніципальне управління регіонів на основі капіталізації активів території» (номер державної реєстрації 0113U003347, 2013–2016 рр.), в рамках якої автором поглиблені теоретичні положення стратегічного планування розвитку регіонів на засадах виявлення і нарощування інноваційно-інвестиційних детермінант, окреслені організаційно-методичні підходи до його забезпечення.

3. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність. Дисертація В.В. Пустовара є науковим дослідженням, у якому розширено теоретичні положення та обґрунтовано прикладні рекомендації щодо формування стратегії розвитку регіону на основі виявлення, комплексного дослідження і врахування його інноваційно-інвестиційного статусу.

Дисертація В.В. Пустовара охоплює широке коло питань теоретичного і прикладного характеру, що висвітлюють підходи до розуміння сутності інноваційно-інвестиційної детермінанти стратегічного розвитку регіону. Належний ступінь обґрунтованості наукових положень дисертаційних досліджень підтверджується коректним та раціональним застосуванням загальнонаукових та спеціальних методів дослідження. Автор побудував своє дослідження не тільки на досягненнях фахівців у галузі економіки, але й державного управління, юристів, політологів, соціологів, тощо. Серйозним підґрунтям послужила значна кількість нормативно-правових актів у сфері державної інвестиційної та інноваційної політики.

Структура дисертаційної роботи визначена її метою, а розділи роботи логічно взаємопов'язані. Чітко сформульовані мета і завдання, в цілому простежується їх узгодженість з предметом та об'єктом дослідження.

Наукові положення, висновки та рекомендації, що виносяться на захист, мають достатній ступінь обґрунтованості. Їх достовірність ґрунтується на докладному вивченні та аналізі нормативно-правових актів України, наукових

публікацій, інформаційно-аналітичних і статистичних матеріалів. Коректність посилань на літературні джерела дозволяє відокремити наукові здобутки автора від наукових напрацювань інших учених. Виклад теоретичного матеріалу підкріплений аналізом фактичних даних, графічним матеріалом, посиланнями на положення чинного законодавства.

Ключові положення дисертації, висновки, результати та рекомендації дослідження відповідають паспорту спеціальності 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка.

4. Найвагоміші результати дослідження, їх наукова новизна та практичне значення. Ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи дає підстави констатувати, що автору вдалося вирішити основні завдання і досягти поставленої мети. При цьому слід підкреслити системність роботи, про що свідчать логіка та послідовність викладення матеріалу дисертації.

До найбільш значущих результатів дослідження слід віднести наступні положення:

За результатами узагальнення теоретичних підходів до розуміння сутності інноваційно-інвестиційних детермінант стратегічного розвитку регіону автором запропоновано трактувати їх як передумови інноваційного й інвестиційного характеру, визначальні чинники розвитку продуктивних сил регіону, що розглядаються з позицій системного підходу як сукупність елементів, які взаємопов'язані між собою, породжуючи у процесі взаємодії синергетичний ефект як імпульс для соціально-економічного прориву та суспільного прогресу регіону. Визначені і деталізовані ключові екзогенні й ендогенні фактори і чинники впливу на формування і нарощування інноваційно-інвестиційних детермінант регіону.

Поглиблено теоретико-методичні засади забезпечення інноваційно-інвестиційної синергії в процесі регіонального розвитку, в результаті чого формується інноваційно-інвестиційний статус регіону як сукупність стабільних значень кількісних і якісних характеристик стану інноваційно-інвестиційних детермінант його соціально-економічного розвитку, яка визначає їх відносну позицію в системі ключових чинників стратегічного розвитку регіону. Визначено, що інструментами при цьому виступають регіональна інноваційна і регіональна інвестиційна політики за умови узгодження у часі і ресурсно-цільової синхронізації програмних заходів їх реалізації.

Представлено організаційний механізм формування стратегії розвитку регіону, який дозволяє враховувати в процесі стратегічного планування поточний інноваційно-інвестиційний статус регіону і забезпечувати напрями

його підвищення, а також розвинуто інформаційно-аналітичне забезпечення цього механізму.

Логічним завершенням, здійснених у роботі досліджень, стало формування стратегії розвитку регіону з урахуванням його інноваційно-інвестиційного статусу шляхом визначення структури і змісту ключових елементів стратегії (мета, принципи, характеристика соціально-економічного стану і виробничих сил регіону, сценарії розвитку, комплекс стратегічних і операційних цілей (з визначенням очікуваних результатів та індикаторів досягнення цілі), методи, інструменти і механізм реалізації стратегії), що уможливить прискорення соціально-економічного розвитку регіону на інноваційній основі.

В цілому результати дисертаційної роботи дозволяють вирішити важливе наукове завдання з розробки теоретико-методичних та практичних рекомендацій щодо удосконалення інструментарію оцінювання впливу державного регулювання на економічну безпеку ринку страхових послуг в Україні.

5. Значимість результатів дослідження для науки та практики та повнота їх висвітлення в опублікованих працях. Обґрунтовані в роботі теоретичні положення та рекомендації є вагомим внеском автора до розвитку теоретичних положень, методичних підходів та організаційних засад формування стратегії розвитку регіону на основі виявлення, комплексного дослідження і врахування його інноваційно-інвестиційного статусу.

Практична значимість дисертаційного дослідження підтверджена довідками про впровадження його результатів Головним науково-експертним управлінням Апарату Верховної Ради України, Департаментом регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації.

Основні теоретичні положення роботи пройшли апробацію на міжнародних, всеукраїнських та регіональних науково-практичних і тематичних конференціях.

За темою дисертації опубліковано 12 наукових праць загальним обсягом 4,53 д.а., з яких 3,43 д.а. належать особисто автору. Із них шість статей у наукових фахових виданнях (одна публікація у виданні, що входить до міжнародних наукометричних баз даних), одна стаття – в іноземному науковому виданні, п'ять тез наукових конференцій.

Характер публікацій, в яких відображено положення дисертації і результати проведених досліджень, повною мірою розкриває пропонувані шляхи

вирішення наукової проблеми щодо удосконалення механізмів державного регулювання ринку страхових послуг з метою підвищення рівня економічної безпеки його суб'єктів на підставі розробки концептуальних, методичних і прикладних компонентів.

Обсяг друкованих праць та їх кількість відповідають вимогам МОН України щодо публікацій основного змісту дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. Наведені публікації підтверджують, що наукові і практичні результати дослідження одержані автором самостійно і оприлюднені до захисту дисертації.

6. Відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертація викладена українською мовою, оформлена у повній відповідності з нормами і правилами МОН України, є завершеною науковою роботою, яка характеризується належним науково-методологічним рівнем. Мова дисертації лаконічна, коректна та зрозуміла. Чітку логічну структурованість роботи забезпечують відповідні висновки та узагальнення.

Рівень проведених досліджень, викладених у дисертації, відповідає сучасним вимогам до науково-дослідних робіт, що виконуються в Національних університетах України. Всі елементи наукової новизни сформульовані коректно, їх кількість та рівень обґрунтованості відповідають нормативним вимогам до кандидатських дисертацій, у них чітко зазначено, чим саме отримані положення відрізняються від вже відомих, а також вказано, які саме результати можна одержати при використанні положень наукової новизни.

Загалом дисертація пройшла належну апробацію; вона є самостійною науковою працею, що має завершений характер.

7. Відповідність змісту автореферату основним положенням дисертації. В авторефераті дисертації розкрито актуальність обраної теми, наукову новизну розробок, висновки та рекомендації автора.

Автореферат за структурою і технічним оформленням відповідає визначеним МОН стандартам. Зміст автореферату відповідає змісту дисертаційної роботи.

8. Дискусійні положення та зауваження до дисертації. В цілому дисертаційна робота має цілісну структуру і є завершеним науковим дослідженням. Проте, не всі положення дисертації є беззаперечними, деякі потребують уточнення та додаткової аргументації, а саме:

1) вимагає додаткового обґрунтування і опису структура, система інструментів та ключових регуляторів дії інвестиційно-інноваційних детермінант стратегічного розвитку регіону, представленого в третьому розділі роботи.

2) в процесі аналізу інвестиційно-інвестиційної активності за регіонами України здійснено групування для регіонів України відповідно проведеного дослідження. Незрозуміло, на основі яких висновків автором встановлено межі значень показників для групування регіонів (таб. 2.17)

3) автору доцільно було б порівняти критерії надання регіонам «інноваційно-інвестиційного статусу» з вже впровадженими раніше «спеціальними режимами» «спеціальних економічних зон» та «території пріоритетного розвитку» ;

4) слід зазначити, що визначені здобувачем пріоритетні напрями державної підтримки формування регіональних інтеграційних утворень (рис.3.7) є своєчасними і доречними. Слід було довершити цю роботу шляхом формулювання більш конкретних пропозицій щодо реалізації запропонованих пріоритетів.

5) доцільність представлених стратегій розвитку регіону як концептуальної основи викликає сумнів, характеризуючись порушеною логікою побудови, адже визначення інвестиційно-інноваційних детермінант повинно передувати розробці конкретних стратегій, кількість і напрями яких є значно ширшими і не обмежуються визначенням мети, принципів, характеристик соціально-економічного стану і виробничих сил регіону конструкція побудови як таких відсутня;

Однак дискусійні питання, окремі зауваження та відзначені недоліки не знижують наукової цінності дисертаційної роботи, актуальності практичних результатів та методичних рекомендацій.

9. Загальний висновок. Дисертація за змістом, рівнем теоретичної обґрунтованості, практичної спрямованості висновків і розробок відповідає вимогам МОН України щодо такого рівня робіт; вона є самостійною, завершеною науковою працею, в якій автором обґрунтовано та винесено для прилюдного захисту наукові положення, що свідчать про наявність особистого внеску у розвиток регіональної економіки.

Загальні висновки і пропозиції, наведені в роботі, відображають основні результати проведеного дослідження. Відповідно до теми, мети та завдань дисертації автором отримані наукові результати, що мають наукову новизну, практичне значення та наявність предмету публічного захисту.

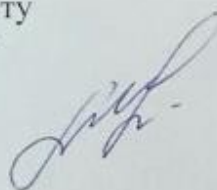
Основні положення змісту дисертації апробовані на міжнародних наукових та науково-практичних конференціях, опубліковані в наукових працях автора та викладені в авторефераті. Обсяг друкованих праць та їх

кількість відповідає вимогам щодо публікацій основного змісту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук.

На підставі викладеного вважаю, що дисертація Пустовара Владислава Володимировича на тему «Формування стратегії розвитку регіону з урахуванням його інноваційно-інвестиційного статусу» за якістю дослідження, рівнем наукової новизни одержаних результатів та їх практичною цінністю відповідає вимогам пп. 9, 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», а її автор, Пустовар Владислав Володимирович, заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.05 – розвиток продуктивних сил регіональна економіка.

Офіційний опонент:

кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри економіки і менеджменту
Київського національного університету
культури і мистецтв Міністерства
культури України

М.Л.Ковальова

Підпис кандидата економічних наук, доцента
кафедри економіки і менеджменту
Київського національного університету культури і мистецтв затверджую

В.о.ректора
Київського національного університету
культури і мистецтв

І.С.Бондар